

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ**

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСОВА ІНФРАСТРУКТУРА»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 Управління і адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітня програма	Фінанси і кредит Митна справа та оціночна діяльність
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	Українська

**Ужгород
2024**

УДК

Методичні рекомендації до практичних (семінарських) занять з навчальної дисципліни «Фінансова інфраструктура» для студентів 2-го курсу денної та заочної форм навчання спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування спеціалізація: «Фінанси і кредит», «Митна справа та оціночна діяльність» / уклад. Г.І. Костьов'ят. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. 23 с.

Подано методичні рекомендації до проведення семінарських занять, що допоможе студентам набути практичних навичок в організаційному, технічному та інформаційному забезпеченні базових функцій фінансів. Метою практичних занять з навчальної дисципліни є опановування студентами сукупністю професійно-орієнтованих компетентностей щодо застосування основних положень теорії фінансів до обґрунтування напрямів розв'язання фінансових проблем.

Укладач:

Костьов'ят Г.І. – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ».

Рецензенти:

Сержанов В.В. – д.е.н., доц., декан економічного факультету ДВНЗ «УжНУ».

*Затверджено на засіданні
кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»
(протокол № 8 від 23 січня 2024 року)*

*Рекомендовано до друку
методичною комісією економічного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(протокол № 5 від 23 січня 2024 року)*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	9
5. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	11
6. ТЕСТИ.....	14
7. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СТУДЕНТІВ	20
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	21

ВСТУП

Дисципліна «Фінансова інфраструктура» висвітлює забезпечувальну сутність і роль фінансів як елемента економічної інфраструктури, представлений комплексом галузей, установ та механізмів, що забезпечують функціонування економіки.

Проблемні питання, які розкриваються при вивченні дисципліни: суть, призначення та роль фінансової інфраструктури; складові фінансової інфраструктури. інструментальна наповненість фінансової інфраструктури; банківська система як інституційна складова фінансової інфраструктури. фінансові компанії – елементи фінансової інфраструктури. страхові компанії та недержавні пенсійні фонди; біржі як суб'єкти обслуговуючої фінансової інфраструктури; суб'єкти інформаційного забезпечення функціонування фінансової інфраструктури.

Мета: набуття здобувачами вищої освіти знань щодо сутності фінансової інфраструктури, її місця і ролі в фінансовій системі ринкової економіки, її складових, взаємозв'язку фінансової інфраструктури з іншими секторами фінансової системи держави.

Завдання дисципліни: вивчення сутності, призначення та ролі фінансової інфраструктури, її складових; інструментальної наповненості фінансової інфраструктури.

Об'єктом дослідження дисципліни є процеси взаємозв'язку суб'єктів фінансової інфраструктури з іншими секторами фінансової системи держави.

Предметом є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів функціонування фінансової системи України в контексті забезпечення взаємовідносин, що виникають у процесі здійснення основних фінансових операцій за участі держави, фінансових інститутів та інших суб'єктів економіки.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – вивчення про сутність фінансової інфраструктури, її місце і роль у фінансовій системі ринкової економіки, а також про взаємозв'язки фінансової інфраструктури з іншими секторами фінансової системи країни. Основна мета семінарських занять полягає в тому, що професійна підготовка студента – це набуття нових навичок, пристосування до зовнішніх ризиків необхідних для успішної роботи в умовах мінливого конкурентного середовища. Семінари дають змогу об'єднати процес передачі нових знань із набуття управлінських навичок.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ФК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ФК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

ФК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни Змістовий модуль 1

Тема 1. Сутність фінансової інфраструктури

1. Поняття фінансової інфраструктури та її ролі у функціонуванні фінансової системи.
2. Значення інфраструктури для розвитку фінансового ринку.
3. Визначення основних елементів фінансової інфраструктури.

Тема 2. Платіжні системи та їх функції

1. Огляд основних видів платіжних систем: готівкові, безготівкові, електронні.
2. Аналіз функцій платіжних систем: зручність, швидкість, безпека, доступність, вартість.

Тема 3. Фондовий ринок

1. Сутність та види ЦП.
2. Аналіз ЦП та інвестицій.
3. Фондовий ринок: основні аспекти.
4. Система торгів на фондовому ринку.
5. Регулювання та нагляд на фондовому ринку.
6. Тенденції та зміни на сучасному фондовому ринку.

Тема 4. Банківська інфраструктура та функції банків

1. Сутність, структура та завдання банківської системи.
2. Розвиток вітчизняної банківської системи.
3. Роль банків у фінансовій системі: фінансування підприємств, обслуговування населення, управління ризиками.

Тема 5. Регулювання та нагляд за фінансовою інфраструктурою

1. Організаційно-інституційне забезпечення функціонування банківського сектору через призму економічної безпеки держави.
2. Концептуальні фінансово-правові засади організації Системи електронних платежів Національного банку України.
3. Аналіз нормативно-правового забезпечення, що регулює інтеграцію та експлуатацію фінтех та блокчейн-технологій у банківському секторі.

Змістовий модуль 2

Тема 6. Інновації та наслідки для фінансової інфраструктури

1. Сучасні тенденції та технологічні інновації у фінансовій сфері.
2. Роль штучного інтелекту, блокчейн-технологій, інтернету речей.
3. Фінтех-стартапи та цифрові валюти.
4. Кібербезпека в контексті фінансових технологій та заходи для забезпечення безпеки фінансової інфраструктури.

Тема 7. Екологічна стійкість та фінансова інфраструктура

1. Аналіз впливу кліматичних змін на фінансові ринки.
2. Зелені фінансові інструменти.
3. Інтеграція зелених інвестицій у фінансові ринки.

Тема 8. Фінансові компанії – елементи фінансової інфраструктури

1. Поняття та роль фінансових компаній.
2. Лізингові компанії та їх діяльність.
3. Факторинг та факторингові компанії.

Тема 9. Страхові компанії та недержавні пенсійні фонди

1. Сутність та основні види діяльності страхових компаній.
2. Недержавні пенсійні фонди як інститути фінансової інфраструктури.

Тема 10. Міжнародні фінансові інструменти та їхнє місце у глобальній фінансовій інфраструктурі

1. Роль міжнародних фінансових центрів у міжнародних фінансових операціях.
2. Механізми міжнародних платіжних систем та їх вплив на міжнародну торгівлю.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Лекції	практ. (сем.)	лаб.	інд.	самот. роб.		лекції	практ. (сем.)	лаб.	інд.	самот. роб.
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Сутність фінансової інфраструктури	14	2	3	-	-	9	10	1	-	-	-	10
Тема 2. Платіжні системи та їх функції	15	2	3	-	-	-	9	-	-	-	-	10
Тема 3. Фондовий ринок	11	4	3	-	-	9	18	4	1	-	-	12
Тема 4. Банківська інфраструктура та функції банків	10	4	3	-	-	9	11	1	1	-	-	9
Тема 5. Регулювання та нагляд за фінансовою інфраструктурою	10	4	3	-	-	9	12	1	-	-	-	10
Разом за ЗМ 1	60	16	15	-	-	36	60	7	2	-	-	51
Змістовий модуль 2												
Тема 6. Інновації та наслідки для фінансової інфраструктури	10	4	3	-	-	4	18	4	2	-	-	12
Тема 7. Екологічна стійкість та фінансова інфраструктура	13	4	3	-	-	5	13	2	-	-	-	10
Тема 8. Фінансові компанії – елементи фінансової інфраструктури	13	4	3	-	-	5	9	-	-	-	-	10
Тема 9. Страхові компанії та недержавні пенсійні фонди	12	2	2	-	-	5	10	-	-	-	-	10
Тема 10. Міжнародні фінансові інструменти та їхнє місце у глобальній фінансовій інфраструктурі	12	2	2	-	-	5	10	1	-	-	-	9
Разом за ЗМ 2	60	16	28	-	-	24	60	7	2	-	-	51
Усього годин	120	32	28	-	-	60	120	14	4	-	-	102

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Сутність фінансової інфраструктури

Суть, призначення та роль фінансової інфраструктури. Напрями концепції ринкової інфраструктури: концепція накладних витрат, інституційна концепція, концепція розподільна, маркетингова концепція, логістична концепція. Теорії розвитку: фінансових посередників; фінансових ринків; фінансових послуг; законодавчої бази. Взаємозв'язок фінансової інфраструктури, фінансового ринку, фінансових послуг. Функції, принципи, складові та властивості інфраструктури фінансового ринку. Визначення основних елементів фінансової інфраструктури: платіжні системи, розрахунково-клірингові системи, цінні папери та біржі, банківська інфраструктура.

Тема 2. Платіжні системи та їх функції

Огляд основних видів платіжних систем: готівкові, безготівкові, електронні. Аналіз функцій платіжних систем: зручність, швидкість, безпека, доступність, вартість. Розвиток електронних платіжних систем та цифрових валют. Безпека та виклики в електронних платіжних системах.

Тема 3. Фондовий ринок

Суть та необхідність бірж. Сутність та види ЦП. Аналіз ЦП та інвестицій. Основні функції фондових та товарних ринків. Система торгів на фондовому ринку. Поняття та сфери використання фінансової інженерії. Типи фінансових інструментів та їх торгівля. Вплив фондового ринку на капіталовкладення та економічний розвиток. Регулювання та нагляд на фондовому ринку. Тенденції та зміни на сучасному фондовому ринку.

Тема 4. Банківська інфраструктура та функції банків

Функції НБУ. Для забезпечення організації готівкового грошового обігу. Основні принципи та завдання банків. Економічні засоби та методи грошово-кредитної політики. Типи банків та їх роль у фінансовій системі. Механізми кредитування та створення грошей банками. Роль парабанків в банківській системі. Роль банків у фінансовій системі: фінансування підприємств, обслуговування населення, управління ризиками. Фінансові компанії – лізингові, факторингові.

Тема 5. Регулювання та нагляд за фінансовою інфраструктурою

Законодавчі та регуляторні аспекти фінансової діяльності. Організаційно-інституційне забезпечення функціонування банківського сектору через призму економічної безпеки держави. Концептуальні фінансово-правові засади організації Системи електронних платежів Національного банку України. Аналіз нормативно-правового забезпечення, що регулює інтеграцію та експлуатацію фінтех та блокчейн-технологій у банківському секторі.

Тема 6. Інновації та наслідки для фінансової інфраструктури

Сучасні тенденції та технологічні інновації у фінансовій сфері. Роль штучного інтелекту, блокчейн-технологій, інтернету речей. Фінтех-стартапи та цифрові валюти. Аналіз впливу цифровізації на фінансовий сектор та зміни в способі надання фінансових послуг. Віртуальні активи та їх вплив на інвестиційний портфель. Кібербезпека у фінансових технологій та заходи безпеки фінансової інфраструктури.

Тема 7. Екологічна стійкість та фінансова інфраструктура

Сутність та значення соціально-екологічної стійкості з точки зору «комплексної адаптивної системи» (КАС). Аналіз впливу кліматичних змін на фінансові ринки. Зміна цінності активів, знецінення інвестицій у кліматично чутливих секторах. Визначення стійкості фінансових установ до різних кліматичних сценаріїв. Зелені фінансові інструменти. Інтеграція зелених інвестицій у фінансові ринки.

Тема 8. Фінансові компанії – елементи фінансової інфраструктури

Поняття та роль фінансових компаній. Роль фінансових компаній на грошовий обіг, інвестиційну діяльність та фінансовий ринок. Лізингові компанії та їх діяльність. Факторинг та факторингові компанії. Специфіка функцій та послуг, які надають різні типи фінансових установ. Обговорення етичних аспектів діяльності фінансових компаній.

Тема 9. Страхові компанії та недержавні пенсійні фонди

Сутність та основні види діяльності страхових компаній. Аналіз основних ризиків, які покривають страхові компанії. Страхові продукти та їх використання в різних сферах життя та бізнесу. Недержавні пенсійні фонди як інститути фінансової інфраструктури. Розгляд ролі недержавних пенсійних фондів у забезпеченні соціальної відповідальності та пенсійної безпеки. Визначення основних фінансових та інвестиційних ризиків для пенсійних фондів.

Тема 10. Міжнародні фінансові інструменти та їхнє місце у глобальній фінансовій інфраструктурі

Роль міжнародних фінансових центрів у міжнародних фінансових операціях. Роль основних валют (долар, євро, юань) у міжнародній торгівлі та фінансових операціях. Механізми міжнародних платіжних систем та їх вплив на міжнародну торгівлю. Вивчення міжнародних платіжних систем, їхню інфраструктуру та роль у спрощенні глобальних фінансових транзакцій. Аналіз електронних грошей та їх вплив на міжнародні фінансові операції. Міжнародний валютний фонд, Всесвітній банк: програми та проєкти у підтримці стійкості та розвитку глобальної економіки.

5. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Сутність фінансової інфраструктури

1. Поняття фінансової інфраструктури та її ролі у функціонуванні фінансової системи.
2. Взаємозв'язок фінансової інфраструктури з іншими секторами економіки.
3. Значення інфраструктури для розвитку фінансового ринку.
4. Вплив фінансової інфраструктури на ліквідність та прозорість фінансового ринку.
5. Підтримка інновацій та розвиток нових фінансових інструментів.
6. Визначення основних елементів фінансової інфраструктури: платіжні системи, розрахунково-клірингові системи, цінні папери та біржі, банківська інфраструктура.
7. Роль у вирішенні ризиків та сприяння ефективним фінансовим транзакціям.
8. Розвиток інфраструктури для ефективної торгівлі цінними паперами.
9. Технологічні інновації та вплив на розвиток банківської інфраструктури.

Тема 2. Платіжні системи та їх функції

1. Огляд основних видів платіжних систем: готівкові, безготівкові, електронні.
2. Аналіз функцій платіжних систем: зручність, швидкість, безпека, доступність, вартість.
3. Технологічні інновації у платіжних системах.
4. Регулювання та нагляд за платіжними системами.

Тема 3. Фондовий ринок

1. Сутність та види ЦП.
2. Аналіз ЦП та інвестицій.
3. Стратегії портфельного управління на фондовому ринку.
4. Фондовий ринок: основні аспекти.
5. Ринкові індекси та їх роль у відображенні ринкової активності.
6. Лістинг та делістинг цінних паперів на фондових біржах.
7. Система торгів на фондовому ринку.
8. Регулювання та нагляд на фондовому ринку.
9. Заходи щодо запобігання маніпуляціям та шахрайству на ринку.
10. Тенденції та зміни на сучасному фондовому ринку.
11. Розвиток електронної торгівлі та високочастотного трейдингу.
12. Зростання популярності екологічно та соціально відповідних інвестицій.

Тема 4. Банківська інфраструктура та функції банків

1. Сутність, структура та завдання банківської системи.
2. Розвиток вітчизняної банківської системи.
3. Роль банків у фінансовій системі: фінансування підприємств, обслуговування населення, управління ризиками.
4. Використання штучного інтелекту, блокчейн-технологій та інших інновацій у банківському секторі.

5. Роль інтернет-банкінгу та мобільних додатків у сучасних банківських послугах.
6. Заходи для забезпечення фінансової стабільності та безпеки банківської системи.

Тема 5. Регулювання та нагляд за фінансовою інфраструктурою

1. Організаційно-інституційне забезпечення функціонування банківського сектору.
2. Органи регулювання та нагляду.
3. Нормативні вимоги до фінансової інфраструктури.

Тема 6. Інновації та наслідки для фінансової інфраструктури

1. Сучасні тенденції та технологічні інновації у фінансовій сфері.
2. Вплив дистанційних технологій на обслуговування клієнтів у банківському секторі.
3. Використання штучного інтелекту у ризик-менеджменті та прийнятті рішень.
4. Розгляд блокчейн-технологій як засобу для забезпечення безпеки та прозорості фінансових транзакцій.
5. Вплив інтернету речей на збір та обробку фінансової інформації.
6. Фінтех-стартапи та цифрові валюти.
7. Роль фінтех-компаній у розвитку новаторських фінансових продуктів та сервісів.
8. Регулювання та легітимності цифрових валют у фінансовій системі.
9. Застосування технологій блокчейну для забезпечення безпеки фінансових транзакцій.
10. Розробка та впровадження стратегій кібербезпеки для захисту фінансових даних та інфраструктури.
11. Роль регуляторів та стандартів у забезпеченні високого рівня кібербезпеки в фінансовому секторі.

Тема 7. Екологічна стійкість та фінансова інфраструктура

1. Аналіз впливу кліматичних змін на фінансові ринки.
2. Оцінка ризиків для фінансових установ у зв'язку з екологічними змінами.
3. Роль стандартів сталого розвитку в управлінні ризиками кліматичних змін.
4. Зелені фінансові інструменти.
5. Зелені облігації як інструмент фінансування екологічних проєктів.
6. Зелені кредити та їхнє використання для підтримки сталого бізнесу.
7. Інтеграція зелених інвестицій у фінансові ринки.
8. Розвиток стандартів та сертифікацій для зелених фінансових продуктів.
9. Сприяння державних регуляторів у розвитку ринку зелених інвестицій.
10. Переваги та виклики інтеграції зелених інвестицій для фінансових установ.

Тема 8. Фінансові компанії – елементи фінансової інфраструктури

1. Поняття та роль фінансових компаній.
2. Роль інвестиційних банків та інших фінансових установ у фінансуванні проектів.
3. Лізингові компанії та їх діяльність.
4. Вплив лізингових компаній на розвиток підприємництва та економіки
5. Факторинг та факторингові компанії.
6. Роль факторингових компаній у підтримці ліквідності підприємств.
7. Вплив новітніх технологій на моделі бізнесу та обслуговування клієнтів.
8. Важливості етичних стандартів у фінансовому секторі.

Тема 9. Страхові компанії та недержавні пенсійні фонди

1. Сутність та основні види діяльності страхових компаній.
2. Страхові продукти та послуги.
3. Недержавні пенсійні фонди як інститути фінансової інфраструктури.
4. Фінансові та інвестиційні ризики для пенсійних фондів.
5. Інвестиційні ризики та стратегії управління портфелем пенсійних фондів.
6. Вплив довгострокових факторів - демографічні зміни на пенсійні фонди.
7. Заходи щодо зменшення ризиків та забезпечення фінансової стійкості пенсійних фондів.

Тема 10. Міжнародні фінансові інструменти та їхнє місце у глобальній фінансовій інфраструктурі

1. Роль міжнародних фінансових центрів у міжнародних фінансових операціях.
2. Вплив міжнародних фінансових центрів на глобальні фінансові ринки.
3. Механізми міжнародних платіжних систем та їх вплив на міжнародну торгівлю.
4. Вплив міжнародних платіжних систем на міжнародну торгівлю та бізнес-операції.
5. Аналіз інновацій у міжнародних платіжних технологіях та їх вплив на глобальну фінансову інфраструктуру.
6. Міжнародні фінансові інституції та їхні функції.
7. Функції Міжнародної фінансової корпорації (МФК) та Європейського стабілізаційного механізму (ЄСМ).
8. Роль регіональних банків та фондів у підтримці економічної стабільності та розвитку.

6. ТЕСТИ

1. Що означає поняття "фінансова інфраструктура"?
 - А) Сукупність установ, систем та інструментів, що забезпечують функціонування фінансової системи.
 - Б) Кількість грошей, що обертаються у фінансовій системі.
 - В) Витрати, пов'язані з підтримкою фінансових установ.
 - Г) Усі відповіді вірні.
2. Яке значення має інфраструктура для розвитку фінансового ринку?
 - А) Створення умов для зростання обсягів фінансових операцій.
 - Б) Забезпечення стабільності фінансових установ.
 - В) Підвищення рентабельності інвестицій.
 - Г) Усі відповіді вірні.
3. Які елементи входять до складу фінансової інфраструктури?
 - А) Фінансові установи.
 - Б) Платіжні системи.
 - В) Інформаційні технології.
 - Г) Усі відповіді вірні.
4. Які з наступних елементів є складовими фінансової інфраструктури?
 - А) Банківська система.
 - Б) Фондові ринки.
 - В) Страхові компанії.
 - Г) Усі відповіді вірні.
5. Яка з перелічених характеристик не відноситься до фінансової інфраструктури?
 - А) Прозорість ринків.
 - Б) Ліквідність фінансових активів.
 - В) Валютний курс національної валюти.
 - Г) Усі відповіді вірні.
6. Які основні елементи входять до складу фінансової інфраструктури?
 - А) Банківські установи.
 - Б) Фінансові ринки та інструменти.
 - В) Платіжні системи.
 - Г) Усі відповіді вірні.
7. Які основні види платіжних систем існують?
 - А) Готівкові, безготівкові, електронні.
 - Б) Фінансові, інвестиційні, банківські.
 - В) Наскрізні, локальні, міжнародні.
 - Г) Усі відповіді вірні.
8. Які функції є характерними для платіжних систем?
 - А) Зручність, швидкість, безпека, доступність, вартість.
 - Б) Обмін валют, інвестування, кредитування.
 - В) Освоєння нових технологій, розвиток міжнародних стандартів.
 - Г) Усі відповіді вірні.

9. Яка функція платіжних систем стосується можливості зручного проведення платежів?

- А) Зручність.
- Б) Швидкість.
- В) Безпека.
- Г) Усі відповіді вірні.

10. Яка з функцій платіжних систем описує можливість використання послуг платіжних систем без обмежень?

- А) Зручність.
- Б) Швидкість.
- В) Безпека.
- Г) Доступність.

11. Що означає функція "зручність" у контексті платіжних систем?

- А) Можливість швидко здійснювати платежі.
- Б) Здатність користувача легко використовувати платіжну систему.
- В) Забезпечення безпечності платежів.
- Г) Доступність платіжних систем для всіх користувачів.

12. Що включає в себе функція "швидкість" у платіжних системах?

- А) Здатність швидко виконувати платежі без затримок.
- Б) Забезпечення безпеки особистих даних користувача.
- В) Можливість використовувати платіжну систему в будь-який час.
- Г) Мінімізація витрат на здійснення платежів.

13. Що означає функція "безпека" у платіжних системах?

- А) Зручність та легкість використання платіжних систем.
- Б) Можливість виконувати платежі з будь-якої точки світу.
- В) Захист особистих та фінансових даних під час транзакцій.
- Г) Мінімізація витрат на оплату платіжних послуг.

14. Як можна охарактеризувати функцію "доступність" у контексті платіжних систем?

- А) Забезпечення легкості використання платіжних систем.
- Б) Можливість швидко виконувати платежі в будь-який час.
- В) Вартість послуг та комісій, пов'язаних з платіжними транзакціями.
- Г) Забезпечення можливості користування платіжними системами для всіх користувачів.

15. Що включає в себе функція "вартість" у платіжних системах?

- А) Здатність швидко виконувати платежі без затримок.
- Б) Вартість послуг та комісій, пов'язаних з платіжними транзакціями.
- В) Забезпечення безпеки особистих даних користувача.
- Г) Зручність та легкість використання платіжних систем.

16. Якими з наведених нижче видів діяльності може займатися страхова компанія?

- а) визначати розмір збитку постраждалого у зв'язку із втратою майна внаслідок страхового випадку;
- б) проводити ремонтні роботи застрахованих транспортних засобів, що постраждали внаслідок страхового випадку;

в) надавати кредити страхувальникам.

17. Частка іноземних учасників у статутному фонді страхової компанії може бути:

- а) не більше 50%;
- б) понад 50%;
- в) встановлена в будь-якому розмірі;
- г) необмежена.

18. Англійська корпорація страховиків Ллойд є формою об'єднання:

- а) державних страховиків;
- б) товариств взаємного страхування;
- в) приватних страховиків.

19. Представництво страхової компанії має право:

- а) займатися рекламною діяльністю;
- б) виплачувати страхові суми та страхове відшкодування;
- в) виконувати репрезентативні функції;
- г) брати участь у співстрахуванні.

20. Яка основна особливість блокчейн-технології сприяє забезпеченню безпеки транзакцій?

- а) Центральне управління
- б) Використання приватних серверів
- в) Децентралізована структура
- г) Відсутність криптографії

21. SWIFT-код використовується для:

- а) Визначення регіональних банків
- б) Ідентифікації конкретного банку в міжнародних фінансових операціях
- в) Організації глобальних фінансових конференцій

22. Що є основною функцією Міжнародного валютного фонду (МВФ)?

- а) Надання кредитів для розвитку країн-членів
- б) Сприяння стабільності глобальної фінансової системи
- в) Управління глобальними інвестиційними фондами

23. Що характеризує роль міжнародного банківського сектору в глобальній фінансовій системі?

- а) Надання кредитів тільки внутрішнім компаніям
- б) Обслуговування міжнародних фінансових транзакцій та забезпечення ліквідності
- в) Інвестування виключно в місцеві господарства

24. Які механізми регулювання використовуються для забезпечення стабільності валютного ринку?

- а) Валютні війни
- б) Центральні банки та міжнародні фінансові установи
- в) Спекулятивні операції на форекс-ринку

25. Яка функція виконується міжнародними фінансовими організаціями, такими як Всесвітня банк і Міжнародна фінансова корпорація (IFC)?

- а) Надання кредитів виключно розвиненим країнам

б) Сприяння розвитку та фінансування проектів у країнах з розвиваючимся економіками

в) Розробка стратегій емісії глобальних облігацій

26. Що включає в себе діяльність страхової компанії?

а) Збирання пожертв на потенційні страхові виплати

б) Надання фінансового захисту через укладання страхових полісів

в) Організація банківських послуг для клієнтів

27. Яка основна мета недержавного пенсійного фонду?

а) Надання кредитів населенню

б) Забезпечення пенсійного забезпечення для учасників програми

в) Фінансування будівництва соціальних об'єктів

28. Яка є різниця між державними та недержавними пенсійними фондами?

а) Державні фонди керуються державними установами, а недержавні - приватними компаніями

б) Державні фонди надають більше вигід пенсіонерам, ніж недержавні

в) Різниця полягає лише у способі фінансування

29. Що включає в себе інвестиційна стратегія недержавного пенсійного фонду?

а) Розміщення коштів у вклади тільки у державні цінні папери

б) Диверсифікація інвестицій для забезпечення максимального доходу при мінімальному ризику

в) Інвестування виключно у високоризикові акції

30. Які основні види страхових продуктів пропонують страхові компанії?

а) Автостраховання та страхування від нещасних випадків

б) Лікарське страхування та страхування від збитків

в) Усі відповіді вірні

31. Що включає в себе діяльність фінансової компанії?

а) Виготовлення фінансових звітів

б) Надання фінансових послуг, таких як кредитування, інвестування та страхування

в) Організація фінансових конференцій

32. Які основні типи фінансових компаній існують?

а) Банки, страхові компанії, інвестиційні фонди та пенсійні фонди

б) Виробничі компанії, торгові компанії, послуги з надання послуг

в) Медичні, освітні та культурні установи

33. Яка роль банків у фінансовій інфраструктурі?

а) Забезпечення доступу до кредитів та фінансових послуг

б) Організація великих глобальних заходів

в) Виробництво товарів і послуг

34. Які послуги надають страхові компанії?

а) Фінансові консультації

б) Захист від ризиків шляхом укладання страхових полісів

в) Підтримка соціальних проектів

35. Які можливості для інвестування надають інвестиційні компанії?

а) Придбання акцій тільки в місцевих компаніях

б) Інвестування у різноманітні активи, включаючи акції, облігації та нерухомість

в) Участь у політичних кампаніях

36. Які послуги надають пенсійні фонди?

а) Організація культурних заходів для пенсіонерів

б) Управління пенсійними вкладками для забезпечення майбутньої пенсії

в) Надання кредитів для пенсіонерів

37. Що розуміється під інноваціями у фінансовій сфері?

а) Використання тільки традиційних методів фінансового управління

б) Впровадження новаторських технологій та підходів у фінансову діяльність

в) Розвиток класичних банківських послуг без змін

38. Які можуть бути наслідки інновацій для фінансової інфраструктури?

а) Збільшення доступності фінансових послуг та покращення ефективності

б) Зниження конкурентоспроможності фінансових установ

в) Збільшення бюрократії та складнощів у використанні фінансових інструментів

39. Які нові технології впливають на фінансову інфраструктуру?

а) Штучний інтелект, блокчейн та цифрові платіжні системи

б) Виключно аналогові технології

в) Механічні калькулятори та телеграфи

40. Які переваги можуть мати фінансові установи від інновацій?

а) Зменшення ризиків, підвищення швидкості обслуговування клієнтів та покращення клієнтського досвіду

б) Підвищення вартості фінансових послуг для клієнтів

в) Збільшення адміністративної навантаженості

41. Які можливі ризики пов'язані з впровадженням інновацій у фінансову інфраструктуру?

а) Кіберзлочинність, порушення приватності даних та недостатня регуляторна рамка

б) Повне відсутність ризиків

в) Підвищення стабільності фінансової системи

42. Що включає в себе банківська інфраструктура?

а) Фізичні будівлі, банкомати та онлайн-платформи для надання банківських послуг

б) Виключно касові операції у банках

в) Організація спільних пікніків для клієнтів

43. Яка є основна функція банку?

а) Зберігання грошових коштів

б) Надання кредитів та інших фінансових послуг

в) Виробництво товарів

44. Зіставте термін з його визначенням:

1	Смарт-контракти	Автоматизовані контракти, які виконуються самостійно при дотриманні певних умов.
2	Майнінг	Процес верифікації транзакцій і додавання їх у блокчейн за допомогою складних математичних обчислень.
3	Публічний блокчейн	Блокчейн, до якого може приєднатися будь-хто, та у якому всі транзакції є відкритими.

45. Що таке банківська карта?

- а) Картка для відкриття дверей у банку
- б) Картка, яка дозволяє клієнту здійснювати операції зі своїм банківським рахунком
- в) Пластикова картка для гри у карткові ігри

46. Який із наступних факторів НЕ є частиною екологічної стійкості?

- а) Скорочення викидів парникових газів.
- б) Розвиток відновлюваних джерел енергії.
- в) Збільшення виробництва пластикової упаковки.
- г) Створення заповідних територій.

47. Які з наступних дій сприяють екологічній стійкості?

- а) Перехід на відновлювані джерела енергії.
- б) Забезпечення ефективного управління відходами.
- в) Інвестиції в енергоефективні технології.
- г) Підтримка традиційних методів сільського господарства без змін.

7. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СТУДЕНТІВ

Оцінювання результатів семінарів має за мету перевірку здатності студентів демонструвати ступінь засвоєння нового матеріалу, примноження знань та вдосконалення навичок. Здатність студента використовувати нову інформацію та набуті навички для досягнення особистих та професійних цілей, готовності генерувати власні ідеї та знаходити способи вирішення можливих проблем.

Контрольні заходи щодо оцінювання знань спрямовано на те, щоб визначити, чи розуміють студенти довгострокову мету свого навчання, і побачити, як саме вони застосовуватимуть нові знання і навички.

Методики експрес-оцінювання учасниками тренінгу його ефективності:

- ✓ опитування;
- ✓ тестування;
- ✓ мішень;
- ✓ барометр.

Опитування. Опитування проводиться у формі групового обговорення, дискусії. Під час групового обговорення викладач, переважно, задає схему / структуру відгуку – указує, на які моменти потрібно звернути увагу під час оцінювання.

Мішень. Мішень розбивається на сектори, що зображають всі розглянуті параметри: задоволеність формою подачі матеріалу, якість, практичність матеріалу, доступність для розуміння, інформативність, актуальність тощо.

Барометр. Дозволяє оцінити загальну кількість груп на семінарі, оперативно визначити, який-небудь із його аспектів: якість, практичність, доступність матеріалу тощо.

На основі оцінки викладача, доповіді студента та його відповідей на практичних студенту виставляють диференційовану оцінку. Результат оцінюється за кредитно-модульною системою (Табл. 1). При визначенні оцінки / балів береться до уваги рівень професійності студента, обсяг, якість, змістовність доповіді та відповідей під час семінарських занять.

Таблиця 1

Шкала оцінювання навчальної діяльності студента

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою, для:	
		екзамену	заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Закон України «Про інститути спільного інвестування» від 05.07.2012 р. № 5080-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>
2. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 16.12.1997 р. № 723/97-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>
3. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг» від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
4. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
5. Про віртуальні активи Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>.
6. Національний банк України. Стратегія розвитку FinTech у в Україні до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/files/DDWIAwXTdqjdClp>.
7. Рішення Національного банку України від 16.01.2017 № 28-рш «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 18 червня 2015 року № 391 та Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до [...]» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr028500-17#Text>
8. Базичевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: Навч. Посібник. К: Атіка. 2018. 456с.
9. Боднар О. А. Вrabіє Н.В. Джосан В.П. Фінансова реструктуризація: особливості та ефективність проведення в Україні. Інфраструктура ринку: Електрон. наук.-практ. журнал. Випуск 36/2019. Одеса. 2019. С. 88-92. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/36_2019_ukr/16.pdf
10. Боринець С.Я. Теорія та практика світових фінансів. К.: ВПЦ «Київський університет». 2016. 350 с.
11. Бухарін Г. О. Fintech: trends of development and regulatory policy. Вісник Запорізького національного університету.Юридичні науки. 2019. № 1. С. 13.
12. Горбач Л.М. Ринок фінансових послуг: навч. посібник / Л.М. Горбач, О.Б. Каун. К.: Кондор, 2006. 298 с.
13. Дема Д. І. Абрамова І. В., Недільська Л. В. Фінансовий ринок: навч. Посібник. Житомир: ЖНАЕУ. 2017. 448 с.
14. Карчева Г. Т., Лернатович Р. М., Кавецький В. В. Використання технологій «блокчейн» як фактор підвищення ефективності фінансової сфери. Банківська справа.2017. № 2. С. 110-119.
15. Кириленко О.П. Фінанси (Теорія і вітчизняна практика): Навч.посібник. Тернопіль: Астон, 2018. 209 с.
16. Лук'яненко І. Тінізація української економіки як негативний фактор її розвитку. Економічний вісник університету. 2018. Вип. 39. С. 101-113. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/escvu_2018_39_16.
17. Луців Б., Майорова Т., Луців П. “Зелені фінанси” в парадигмі сталого інвестиційного розвитку економіки України. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1632/1642>

18. Мельник О. І., Боднар О. А. Запровадження фінансових інновацій у вітчизняній банківській практиці. Електронне наукове видання з економічних наук *Modern Economics*. № 8. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/implementationof-financial-innovations-in-domestic-banking-practice>
19. Михальчинець Г. Т. Інфраструктура фінансового ринку України: основні тенденції розвитку. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія Економіка. Випуск 2(10), 2018. С. 28-34.
20. Попова Л., Гордієнко К. Правове регулювання використання Fintech та Blockchain у банківському секторі України. Вісник ЛННІ ім. Е. О. Дідоренка. 2023. Вип. 3 (103) URL: <https://luhbulletin.dnuvs.ukr.education/index.php/main/article/view/136/129>.
21. Татарин Н. Б. Фінансовий ринок України: аналіз сучасного стану, загрози, проблеми та перспективи / Наталія Богданівна Татарин, Даниїла Михайлівна Половко // Галицький економічний вісник. Т. : ТНТУ, 2023. Том 83. № 4. С. 78–88
22. Фінанси. Підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій, та ін.; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 720 с.
23. Федорущенко Б. В. Формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору України: дис. ... д-ра філософії: спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Львів, 2023. 239 с
24. Фондовий ринок: [підручник] / [В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін.]; за ред. В.Д. Базилевича. Книга 2. К.: Знання, 2016. 686 с.
25. Чому українські банки стабільні навіть під час війни. *Oschadbank.ua*. 2022. URL: <https://www.oschadbank.ua/news/comu-ukrainski-banki-stabilni-navit-pid-cas-vijni>
26. Швайко М. Л., Микиша А. Д. Сучасні тенденції розвитку банківської системи України. *Соціальна економіка*. 2022. Вип. 63. С. 145-155.
27. Шпак Н.О., Ярошевич Н.Б., Побурко О.Я. Фінанси, гроші та кредит: Навчальний посібник. Львів: Львівська політехніка, 2018. 416 с.
28. Яровенко Т. С. Трансформація міжнародних фінансових центрів у глобальній економіці / Тетяна Сергіївна Яровенко, Єлизавета Ігорівна Бутенко // Галицький економічний вісник. Т. : ТНТУ, 2023. Том 83. № 4. С. 159–164.
29. Organizational and Financial Principles for the Development of Euroregions / Iaroslav V. Petrunenko, Svitlana I. Belei, Maryna V. Petchenko, Nataliia V. Kovalenko, Olena A. Bodnar, Nataliia G. Maslak // *International Journal of Economics & Business Administration*, Volume VIII, Issue 3, 150-160, 2020. URL: <https://www.ijeba.com/journal/493>

Костьов'ят Г.І.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

«МИТНИЙ КОНТРОЛІНГ»

Формат 60*84/16. Гарнітура Times New Roman
Зам. № 65. Ум.друк.арк. 1,34. Наклад 100 прим.

**Редакційно-видавничий відділ ДВНЗ «УжНУ»
88000, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89
E-mail: dep-editors@uzhnu.edu.ua**